

SAK NR: **16/2022**
SAKSBEHANDLER: **Anne Frugård**
Arkivnr.:

MØTEDATO: **22.6.2022**
MØTESTED: **Tingvang + e-post**

SIGN: _____

Utskrift til:
Statsforvalteren
Statskog SF
Øystre Slidre kommune

Fjellstyrets uttale om supplerende vern

Saksdokumenter

- E-post 4/5-2022 fra Statsforvalteren: Invitasjon til informasjonsmøte om supplerende vern
- Presentasjon fra møte 20/5-22
- E-post 25/5-22 til Skaget Bitihorn beitelag, tamreinlaga, Øystre Slidre JFF med spørsmål om merknader til utvidelsen.
- Referat fra møte «Supplerende vern - møte med regionale organisasjoner og fjellstyrer». E-post fra Statsforvalteren 13/6-22.
- Tilbakemelding fra Øystre Slidre JFF 8/6-2022
- Tilbakemelding fra Fram Reinlag 15/6-2022

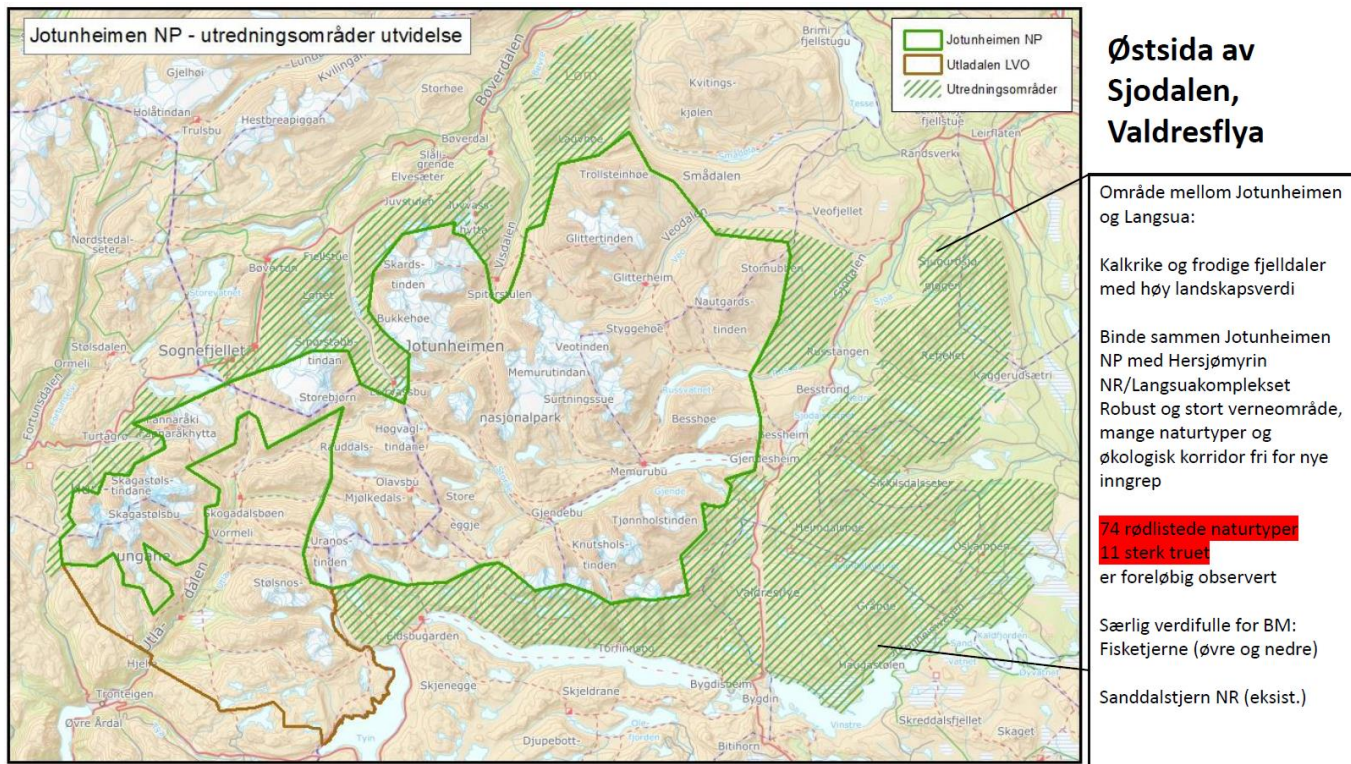
Saksopplysninger

Miljødirektoratet har gitt et oppdrag til Statsforvalteren i Innlandet.

- Avklare med kommunene om det er aksept for å forberede og gjennomføre videre prosess for vern av kandidatområdene i kategorien nasjonalpark.
- Gjennomføre dialog med grunneierorganisasjoner, naturvern og friluftslivsorganisasjoner regionalt/lokalt om muligheter og utfordringer knyttet til vern av kandidatområder i kategorien nasjonalpark.
- Dialogen med organisasjonene bør gjennomføres før kommunene tar endelig stilling til igangsetting av verneplanprosess.
- Vurdere kunnskapsgrunnlag for en verneprosess og behov for kunnskapsinnhenting og kartlegging der det er lokal aksept
- Starte formelle verneplanprosesser i medhold av naturmangfoldloven for de områdene der det er lokal aksept.

Som en del av denne prosessen var Øystre Slidre fjellstyre og flere andre fjellstyrer og organisasjoner invitert til informasjonsmøte om «Supplerende vern - mulige utvidelser av Jotunheimen nasjonalpark, Dovre nasjonalpark og Vesle Hjerkin LVO».

Møtet var 20/5-2022 og ble arrangert av Statsforvalteren. Presentasjonen fra møtet er vedlagt saken. I vårt område gjelder den mulige utvidelsen området mellom Jotunheimen NP og Langsua NP, se kart.

En av fjellstyrets viktigste oppgaver er å ivareta de bruksberettigede i statsallmenningen, derfor sendte vi ut informasjon til Skaget Bitihorn beitelag, tamreinlaga, Øystre Slidre JFF med spørsmål om merknader til utvidelsen. Vi har fått inn tilbakemeldinger fra Øystre Slidre Jeger- og fiskerforening og Fram Reinlag DA, og vi har fått kopi av uttaler fra Innlandet bondelag og Beito Husky.

Øystre Slidre Jeger- og fiskerforening:

En nasjonalparkstatus fører til økt friluftslivferdsel og forstyrrelser av viltet i områdene store deler av året. Dette oppfatter ØSJFF i økende grad negativt for utøvelsen av jakt, og er merkbart etter opprettelsen av Langsua. Særlig tilretteleggende tiltak i enkelte områder, som ved Storeskag, er eksempel på dette – og som vi ikke ønsker mer av!

ØSJFF støtter ikke supplerende vern, som på noe vis hindrer eller byråkratiserer våre medlemmers muligheter og rettigheter til utøvelse av jakt og fiske i Øystre Slidre kommune.

Etter noen år med Langsua, som av flere av våre medlemmer fortsatt oppfattes som storsamfunnets «ran» av lokal råderett, verdier og interesser - kan vi ikke gi vår støtte til supplerende vern i de former her beskrevet.

Derimot kan vi gi vår støtte til «vern» mot stadig økende tilrettelegging i form av skilting, opparbeidede stier, sykkelstier, klopper, rasteplasser, DNT hytter, løyper for ski/hundekjøring i høyfjellet, og ikke minst kroneksemplet på naturvandalisme «Trillestigen inn til Rjupetjednet».

FRAM REINLAG DA:

Vi ser av kartet, at deler av utvidelsen også omfatter Fram Reinlag Da sine beiteområder. Det er avgjørende for vår drift at det ikke legges begrensninger i forhold til vår bruk av beiteområdene. Tenker her på bruk av snøscooter og tidvis bruk av helikopter/drone i forbindelse med samling til slaktning. Det forekommer også at reinen trekker utover våre områder og en må da ha anledning å hente disse tilbake, med event bruk av snøscooter og helikopter/drone.

Erfaringen viser vel at trafikken i fjellet øker betydelig. Det er viktig at en klarer å «styre» denne, slik at det blir så skånsom ferdsel som mulig, med tanke på dyrenes velferd.

Et annet punkt som blir mer og mer aktuelt er jo klimaforandringene. Som kjent trenger reinen store arealer å beite på. Sommerstid er den helt avhengig å ha snøfonner å «kjøle» seg ned på og på mye av vårt sommerbeite, kan det tenkes at en ved et mildere klima, kan oppleve at mye av snøfonner som er i dag, kan forsvinne. En vil da sannsynligvis ha behov for noe høyere liggende areal. En håper ved et slikt scenario, at det ikke legges begrensninger for en eventuell utvidet beitebruk.

Innlandet Bondelag:

Innlandet Bondelags erfaring er at der det utøves næringsvirksomhet, det være seg beiting, setring eller annen virksomhet i tilknytning til jordbruksdrifta, setter et vern større eller mindre begrensninger for virksomheten. I tillegg medfører vern mer byråkrati, og det meste blir mer tungvint.

Våre erfaringer fra Langsua Nasjonalpark er at det har blitt mer byråkratisk å drive med landbruk etter at verneområdene ble opprettet. Landbruket opplever at de har tapt mer enn de har vunnet. Det som verneforskriften/forvaltningsplanen sier «kan tillates», har ikke blitt fulgt opp i form av tillatelser. Det har blitt vanskeligere å få bygge og bruke gjetebuer, fiskebuer osv, og det er restriksjoner på bruk av drone i nasjonalparkene. Drone er et fint

hjelpe midler i forhold til tilsyn og sanking av beitedyr. Det gis lite midler til tiltak for å legge til rette for landbruk i nasjonalparkene. I tillegg fører en nasjonalparkstatus til økt friluftslivferdsel og forstyrrelser i områdene, noe som er negativt for beitenæringa.

For beiteinteressene er det viktig at utkjøring av saltsteiner blir enklest mulig. Beitebrukerne ønsker å kjøre ut saltsteiner sjølve. Videre er det viktig at det er lett med tilsyn av dyr og utkjøring av skadde og døde dyr. For landbruket er det viktig at verneområdegrensene trekkes slik at setrer/støler blir liggende utenfor verneområdene. Både stølslandskapet ved Vinsteren og setrene ved Bygdin er konkrete eksempler på områder som må holdes utenfor verneområdene. I Heimdalen er det viktig at beitelagenes interesser blir ivaretatt. Også området mellom Visdalen og Soleggen er et viktig skogs- og beiteområde der et vern vil bli inngripende.

Beito Husky Tours AS:

Bakgrunn

Naturbaserte opplevelsesproduksjon har naturen og kunnskap som råvarer. Tilgang til naturen blir da en forutsetning for selveste drift / Produksjonsprosess. Denne tilgangen blir mer og mer redusert for oss. Både pga hytteutbygging, påståtte konflikt med grunneiere/ Hytteiere og vern av naturområder (eller nærmere sagt, den måte det vern utøves på).

Tidligere erfaringer: Langsua NP

Langsua NP skulle bli en brukspark. Vi ble oppfordret til å markedsføre parken, for å etter noen måneder, bli «tatt» for å ta oss til rette ved å markedsføre parken uten nødvendige tillatelse. Det høres ut som en spøk, men det er helt sant.

Etter at Langsua ble NP, er vi som kommersiell virksomhet, pliktet til å søke per gang dersom vi skal inn i NP. Dette selv om det er snakk om å kjøre hundespann på skareføre midt på vinteren. Dette gjør det vanskelig å planlegge /selge turer på forhand. Det blir også utelukket med overnatting i områdene. Så konsekvensen er at vi i utgangspunktet unngår å kjøre inn i NP.

Kommunikasjon med NP styre/ forvaltning oppleves også som vanskelig. De svarer ikke på våre henvendelser når vi inviterer til møte for å se på en bedre løsningen for vår bruk av parken som for eks. en generell søknad av antall turer /gjester per år. Systemet er byråkratisk og lite imøtekomende. Noe som skaper utrygghet for oss, som naturligvis ikke ønsker å bli «tatt» for å gjøre noe galt.

Refleksjon

Som jeg sa på styremøte i V.V., et viktig spørsmål man må stille seg er, dersom vi går for dette, hva blir alternativene for å sikre tilgang til naturbaserte kommersiell aktivitet? Dagens utvikling er veldig lite vennlig mot kommersiell naturbasert aktivitet, og vi ser tegn til forverring. Ønsker man å beholde og/eller satse videre på denne type virksomhet, er det viktig å se disse behov i sammenheng med alle andre interesser om arealbruk. Før vi blir helt utskviset mellom Nasjonal parkene, hytteområder, beiteområder osv. Denne tankemåte har heldigvis begynt å komme frem blant noen politikere og administrasjonen i ØSK. Men det er lang vei å gå, og vi trenger at det blir satt enda større fokus på. Helst skulle man lage en «masterplan» for ønsket utvikling.

Valdresflya er en viktig området for oss. Det sikrer en lengre vintersesong både tidlig vinter og sent vinter/vår. Det er ofte slik at snøen kommer sent til Beito, og isen legger seg ikke før Januar på Øyangen. Da er Valdresflya vår backup plan. Mister vi denne tilgangen, blir vi veldig utsatt for kanselleringer av oppdrag og da ryker helårs arbeidsplasser.

Det er veldig synd at vår virksomhet ofte anses som en ulempe i stedet for en bidragsyter. Som medvirker til verdiskapning gjennom kvalitetsprodukter som har ringvirkninger for destinasjonen, gode arbeidsplasser og naturvennlige verdier. I den forstand at vi er kunnskapsformidlere og kan sette en eksempel for private brukere.

Bærekraft og vern av naturen er viktig for oss alle. Det er også en forutsetning for oss som lever av naturen. Spørsmål er hvordan man skal utøve vern. Det blir feil å gi private fri tilgang samtidig som man gjør det vanskelig /umulig for ansvarlige virksomheter.

Vi må heller ikke gjøre tilgangen til naturen vanskeligere, men enda enklere og tilgjengelig for flere, og heller hjelpe med kunnskapsformidling og kompetanseheving for ansvarlig bruk. Da kan veien å gå være flere guider og guidede opplevelser og ikke det motsatt.

Vurdering

Tilbakemeldingene vi har fått fra bruksberettigede er nesten utlukkende kritiske/skeptiske til en utvidelse av Jotunheimen NP. Hovedsakelig er det økt ferdsel og mer byråkrati som er trekt fram.

En nasjonalpark vil naturlig tiltrekke seg flere folk, og den markedsfører nærmest seg selv. I tillegg bidrar myndighetene også til markedsføring og økt tilrettelegging. Dette har selvfølgelig både positive og negative sider. Mange vil besøke nasjonalparkene våre, og det vil bli økt ferdsel - på godt og vondt. Et vern kan gi mer trafikk, samtidig en sterkere hjemmel til å styre trafikken. Når mennesker skal styres betyr det ofte økt tilrettelegging. Vi mener at vi ser tendenser til en annen type bruk/brukere etter at nasjonalparken ble opprettet, noe som bl.a. fører til mer søppel i fjellet.

Landbruket og naturbasert turisme opplever at de har tapt mer enn de har vunnet, og trekker blant annet fra mer byråkrati.

Vår erfaring fra Langsua NP er at det følger lite penger med et vern. Øystre Slidre fjellstyre har tjenestekjøp mellom 50-100.000 kroner årlig, men avtalene har ofte vært uforutsigbare fra år til år. Selv om vi har fått noen oppdrag er det lite i forhold til ulempene og byråkratiet vi og andre lokale brukere av verneområdene opplever. Totalt sett har summen av tjenestekjøp fra SNO til fjellstyrene i Langsua stadig sunket de senere år, i tillegg til at nasjonalparkstyret i større grad velger å benytte SNO til skjøtselstiltak.

I Langsua NP opplever vi at vi har mistet mer oversikt etter at verneområdet ble opprettet. I enkelte tilfeller blir det stilt krav om at dyreeiere skal (syke og skadde dyr, kjøring av saltstein ect), jegere (uttransport av felt hjortevilt) og andre melde fra til ansvarlig oppsyn (SNO) om mulig før kjøringen skjer, eller så snart det lar seg gjøre i etterkant. Dette er meldinger som fjelloppsynet fikk tidligere, men nå får vi dem ikke, og vi får dem heller ikke videresendt fra forvaltningsmyndighetene og derfor har vi mindre oversikt enn før.

Fjellområdene våre er allerede godt ivaretatt og underlagt strenge lovverk og forvaltning med tanke på utbygging. En verneområdestatus er heller ingen garanti mot utbygging, etter at Langsua NP ble opprettet er det bl.a. gitt tillatelse til oppføring av nye DNT hytter både på Storeskag og Haldorbu. Slik vi ser det er hytteområder, vindkraftutbygging og andre større tekniske installasjoner eller inngrep, lite aktuelt i våre deler av disse områdene selv om områdene ikke har noen vernestatus.

Behandling av saken

Saken ble diskutert på møte 22.06.2022, men det var bare Tor Skattebo og Ole Kristian Oldre som møtte opp. Fjellstyret var derfor ikke vedtaksføre, og behandling av saken må derfor skje på e-post. Frist for tilbakemelding blir 23.06.2022 kl.12.00.

Forslag til uttale

Øystre Slidre fjellstyre ønsker ikke en utvidelse av Jotunheimen NP i våre områder. Etter vårt syn er statsallmenningen vår allerede godt ivaretatt, og vi ser derfor ikke at det vil være positivt for området, oss eller våre bruksberettigede med større verneområde.

Uttale

Øystre Slidre fjellstyre ønsker ikke en utvidelse av Jotunheimen NP i våre områder. Etter vårt syn er statsallmenningen vår allerede godt ivaretatt, og vi ser derfor ikke at det vil være positivt for området, oss eller våre bruksberettigede med større verneområde.

Enstemmig.